

IZHAJA VSAK DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Pesmične štev. se prodajajo po 3 nvd. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolmini, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele štev. po 5 nvd. (10 stot.)

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm. smrtne, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka naslednja vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. Plačilno in tožilno v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„V edinosti je moč!“

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolnane naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdanje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 5.00, za pol leta Kron 2.60.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nepravilna pisma se ne sprejemajo in rokopi si ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije je posiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 20 (Narodni dom).

Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcijski lista „Edinost“. — Tiskalnica Tiskarna „Edinost“, vpisana zadruga z omejenim poročstvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 20.

Polno-hranilni račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

BRZOJAVNE VESTI.

Avstrija za Albanijo.

DUNAJ 2. (Izv.) Kakor poroča „Albaniska korespondenca“, je spričel včeraj popoldne minister zunanjih zadev grof Berchtold arnavskega ministra zunanjih zadev Mufid beja in arnavskega justičnega ministra Poga beja. Avdijska je trajala pol ure in se je razpravljalo v njej o vprašanju lužne albanske meje. Arnavski ministri sta zlasti poudarjala, da je nujno potrebno, da ostane mesto Argyrokastro Albaniji. Kakor trdi omenjena korespondenca, je minister zunanjih zadev grof Berchtold zagotovil arnavski ministroma popolno podporo avstrijsko-ogrski vlade.

Bolgarsko turška pogajanja.

CARIGRAD 2. (Izv.) Iz turških vladnih krogov se poroča, da se pogajanja z bolgarskimi delegati ne prične pred četrtikom, t. j. po poteku bajramskih praznikov. Pogajanja naj bi bila končana že tekom enega tedna. Položaj za pogajanja ni neugoden. Bolgarska vlada je naprosila turško vlado, da bi se mogli bolgarski odposlanci voziti v Carigrad po železnici preko Drinopolja, ker si tako zelo prikrašajo pot. Turška vlada je ugodila tej prošnji.

Kakor se zatrjuje v turških vladnih krogih, bo Turčija zahtevala slej ko prej mejo Drinopolje—Lozengrad—Dimotika. Turške čete ostanejo v zasedenem ozemlju.

DUNAJ 2. (Izv.) Koncem tega tedna se prične oficijalna pogajanja med Bolgarijo in Turčijo. Turška vlada zahteva, da smejo ta pogajanja trajati samo en teden, češ ker vojaška situacija ne dopušča nikakega zavlačevanja. Težko pa je verjeti, da bi se mogla pogajanja v resnici uspešno zaključiti v tako kratkem času, kajti nasprotstva med bolgarskim in turškim stališčem so le prevelika. Poročila dunajskih in berlinskih listov, da so neobvezna privatna pogajanja bivšega bolgarskega poslanika Načoviča dosegla popoln uspeh, tako da bi bila oficijalna pogajanja le še formalnega značaja, potemtakem nikakor ne odgovarjajo dejstvu. Nasprotstva med stališčem turške in bolgarske vlade so tako velika, da je srednja pot skoraj nemogoča in da je skoraj popolnoma izključen kompromis, ki bi vsaj deloma zadovoljil obe stranki.

Najtežavnejši ste vprašanji glede posesti ozemlja severnoiztočno od Drinopolja in pa doline reke Marice. Prvo zahtevajo Bolgari zase, da bi dobili v Lozengradu vsaj eno svojih slavni bojšč iz prve balkanske vojne. Turčija pa nikakor noče pristati na odstop Lozengrada in se opira pri tem na trditve, da sta Lozengrad in okolica po veliki večini naseljena s prebivalstvom turške narodnosti.

Še težavnejše pa je vprašanje doline reke Marice. Bolgari zahtevajo dolino reke Marice v svojo odločnostjo zase, ker je železnica, ki teče po tej dolini, dosedaj še edina zveza med Bolgarsko in Egejskim morjem in je torej za Bolgarsko prava življenjska potreba. Brez te železnice bi izgubila posest obali Egejskega morja za Bolgarsko vso vrednost za nedogleden čas. Iz istega vzroka zahteva Bolgarska zase tudi drinopoljski kolodvor.

Ker pa je ista železnica obenem tudi edina zveza Drinopolja s Carigradom, ostaja tudi Turčija odločno pri svoji zahtevi, da

na pripada Turčiji ne samo Drinopolje z vsemi zapadnimi predmestji, temveč tudi dolina reke Marice 15 kilometrov daleč od železniške proge in to tudi v smeri proti starobolgarski meji. Obenem pa zahteva Turčija zase tudi Dimotiko in Karakej kot poziciji, ki ste jej neobhodno potrebni za strateško obrambo železnične proge.

Carigradska pogajanja bodo potemtakem zelo težavna in najbrž tudi dolgotrajna. Za Turčijo je stališče toliko boljše, ker se opira na 300.000 oboroženih vojakov, do čim pa je Bolgarska tudi v tem vprašanju popolnoma zapuščena po vseh veselihah. — Zapustile so jo celo one velesile, ki so jo s svojim brezvestnim hujkanjem zapeljale v dejanja, ki so povzročila sedanjo katastrofo.

Turški pooblaščenca za pogajanja z Bolgarsko.

CARIGRAD 2. (Kor.) Turški pooblaščenca za pogajanja z Bolgarsko še niso uradno imenovani. Ve se le, da je določeno za pooblaščenca bivši poslanik na Cetinju, Alfred Rustem Bilinski bej.

Za mednarodno komisijo.

SOFIJA 2. (Kor.) V zvezi s naprotovanju Srbije in Grške zahteva bolgarska vlada, da mednarodna komisija preliče grozovitosti, ki so se dogodile v Macedoniji.

Bolgarsko poslaništvo v Valoni.

SOFIJA 2. (Izv.) Bolgarska vlada je sklenila, da opusti svoje poslaništvo na Cetinju, kjer je obstajalo od l. 1898. dalje, in ustanovi novo poslaništvo v Albaniji. Sedež poslaništva bo v Valoni.

Srbsko-črnogorska meja.

BELGRAD 2. (Izv.) Srbski ministrski predsednik Pašić in črnogorski pooblaščenec Vukotić sta včeraj podpisala srbsko-črnogorski dogovor glede srbsko-črnogorske meje.

Demobilizacija na Romunskem.

BUKAREŠT 2. (Izv.) Pričela se je danes demobilizacija romunske armade.

Demobilizacija na Grškem.

ATENE 2. (Kor.) Glavni stan je po kraljevem ukaz razpuščen in zopet umeščen generalni štab. Rezervisti letnikov 1901 do 1908 se nemudoma odpuste. Moratorij se podaljša do konca septembra.

Dva vojaška vlaka ponesrečila.

SOLUN 2. (Izv.) Na železniški progi Solun—Carigrad sta trčila drug ob drugega dva grška vojaška vlaka. Več voz se je razbilo in 22 vojakov je bilo težko ali lahko ranjenih.

Železniške zveze na Balkanu.

BUDIMPEŠTA 2. (Kor.) Od 7. septembra dalje se začne redni železniški promet z Romunsko.

BELGRAD 2. (Kor.) Jutri se začne direktni železniški promet med Belgradom in Soljo.

Odlikovanje poslaničkov.

DUNAJ 2. (Kor.) „Wiener Zeitung“ poroča, da je cesar izrazil svoje priznanje veleposlaniku na angleškem dvoru grofu Albertu Mensdorff-Pouilly-Dietrichstelnu in veleposlaniku na italijanskem dvoru grofu Merzy de Kapos-Mere.

Gališka deželnozborska kriza.

LVOV 2. (Izv.) V snočnji skupni seji vseh poljskih strank in kršćansko-socialne frakcije poljskega kluba so bila sprejeta načela za reformo deželnozborskega volilnega

reda, ki jih je sestavil bivši minister dr. Glominski. Ta načela so sledeča: Obdrži se volilni način po kurijah, a v vsaki kuriji se uvede splošna, direktna, enaka in tajna volilna pravica. Vsak volilec sme voliti samo v eni kuriji. Poljaki in Malorusi dobe v vsaki kuriji toliko mandatov, kolikor jim jih gre po narodnostnem ključu. Varovati se mora posestno stanje poljskih strank in uvede se maloruski narodni kataster. Poleg mest e in kmetijske kurije se uvedejo posebne kurije za trgovce, obrtnike in delavce. V teh kurijah bi imeli Poljaki pretežno obščino.

Na podlagi teh načel stopi vsehpoljska stranka, ki je v veliki meri pripomogla, da se ni uvedla od vlade že potrjena volilna reforma, v nova pogajanja z ostalimi poljskimi strankami in Malorusi.

Bojne ladje za Kitajsko.

DUNAJ 2. (Kor.) Kitajska vlada je dobila posojilo pri dunajskih bankah in porabi to posojilo za zagradbo treh križark, ki se bodo gradile v ladjedelnici v Tržiču.

Grški kralj pri nemških vojaških vajah. Ogorčenje na Francoskem.

PARIZ 2. (Izv.) V tukajšnjih političnih krogih je napravila jako mučen vtisk vest, da se grški kralj udeležil velikih vojaških vaj na Nemškem. Listi poudarjajo velike zasluge, ki si jih je pridobila Francoska za Grško v poteki balkanski krizi, in imenujejo postopanje grškega kralja naravnost netaktno.

Predzen tatinski napad.

BENETKE 2. (Izv.) Tukajšnjemu policijskemu uradu je ovadil ruski knez Urusov iz Moskve, da se mu je pridružila, ko se je mudil v Trstu, neka elegantna dama, ki se je izdajala za Dunajčanko in se je potem tudi peljala žnjim skupaj iz Trsta v Benetke. Na potu ga je opijnila z nekim močnim likerjem in mu, ko je zaspal, ukradla dragocen prstan, ki ga mu je podaril ruski car. Prstan je bil vreden 120.000 lir.

Politika krivih črt.

To je politika naše tržaške socialne demokracije. V svojem govoru na prednočnem velikanskem manifestacijskem shodu je dr. Rybář to politiko drastično karakteriziral z izgovorom, ki ga je dala naša socialna demokracija povodom vprašanja, ki razburja ravno našo tržaško javnost in ki so mu naši Italijani s pomočjo znanega novinarskega aparata znali dati tudi širo, malone evropsko publiciteto. Drastično je označil g. dr. Rybář politiko naše socialne demokracije z izrekom, da prizigajo eno svedo Bogu, drugo pa hudiču.

V dokaz, kako dobro je pogodil govornik in kako je soglašala žnjim vsa tista ogromna masa, zbrana na shodu, je pričelo burno pritjevanje in vzklikanje na račun socialne demokracije. To isto naj dokaže mala analiza govora govornika socialne demokracije, svetovalec dr. Puecherja, v seji mestnega sveta v četrtek, dne 28. avgusta, v razpravi o predlogu juridične komisije, naj se vloži pritožba proti znanim odlokom tržaškega namestništva glede vprašanja nameščanja renjokolov v službe naše mestne občine.

Svet. dr. Puecher je govoril na dolgo in razsežno, kakor je že to njegova navada. Moč meni menda, da more množina besed nadomeščati veljavnost vsebine.

plamtečih črnih oč; ko si videl tega Herkula, si mislil, da bi mu bilo lahko v zraku zlomiti na dvoje prijatelja Mauricea. Ali izvršitev tega junaškega dela bi bila gotovo težavnejša, nego bi se zdelo; vzlic svoji žensko-nežni vnanosti je imel Maurice živce iz jekla in srčnost leva.

Ko je absolvirati politehnško šolo, je po svojem nagnenju vstopil v artilerijo; med gromenjem topov mu je bilo dobro, tu je vživel in njegov lepi blagi obraz svetnika je izgledal tedaj tako strašno kakor obraz razsrjenega arhangela.

Sicer pa ni bil demonstrativnega značaja; dočim je bil Robert živahen, divji, strasten dečko, pa se je kazal Maurice boječega, vzdržljivega. Ko ga je entuzijastični Robert sprovel tajnstveno k nekemu kamenitemu križu, stoječemu v gozdu, mu velel, naj poklekne, da si prisežeta večno prijateljstvo, tedaj je bil Maurice skoro istotako v zadregi, kakor je bil ganjen in pretresen.

Ali zaprisegel je vendar pakt večnega prijateljstva in držala sta ta pakt zvesto skozi vsa leta.

Obe rodbini sta bivali po zimi v Parizu, po leti sta si bili sosednji s posestvi. Tako sta mogla biti dečka mnogo skupaj. In pozneje, ko so ju kakor mladeniča, kakor

Dr. Puecher je izjavil, da vprašanje zakonitosti ni glavno za nje. Ali državnim oblastim, ki morejo in morajo izvajati zakone, je v dolžnost, da smatrajo zakone resno.

Z drugimi besedami: socialisti niso prijatelji zakonov, ali državnim oblastim, ki delajo zakone, je v dolžnost, da jih smatrajo resno in jih izvajajo. Dr. Puecher je že tu priznal, da se socialisti gibljejo med dvema principoma: med življenjem na zakone in med zahtevo, naj se zakoni izvajajo! Politika, ki se tako giblje med dvema nasprotnima si principoma, ne more biti seveda politika ravne, preme črt, v smeri proti gotovemu, postavljenemu si cilju, ne more biti iskrena in dosledna, ampak mora biti politika krivih črt.

Še lepše je prišlo potem. Isti dr. Puecher, ki je ravno rekel, da je državnim oblastim v dolžnost, da izvajajo zakone, je potem očital namestništvu, ker je začelo proti renjokolom — izvajati zakone. Iz protislovja v protislovje!! Menil je namreč: čemu je vlada opuščala skozi leta in leta, da ni izvajala zakonov, kako naj se v letu 1913. „razkrije“ zakon iz leta 1867., ki se ni nikdar izvajal?! Kako naj se nankrat ustvari dejanski stan, na katerem se ni videl docle ničesar nezakonitega?! In ker niso namestništva — tako je izrecno rekel jurist in advokat dr. Puecher — doslej ničesar storila proti nameščanju renjokolov uradnikov, so si ti pridobili moralno pravo, ki je nad vsemi pravili

Mi bi rekel pa, da je to — Puecherjevo pravo: ker prejšnji namestniki niso imeli čuta dolžnosti, da bi izvajali zakone, ker so dopuščali nezakonito stanje, je nezakonitost zadobila legitimacijo, nimajo veljati avstrijski zakoni, marveč se morajo umakniti pred moralnim pravom — renjokolov! Naj zabeležimo pri tem tudi interesantno okoliščino, da je „Laboratore“ glede onih renjokolov uradnikov stavil besedico esteri (tujci) med ušerca, iz česar moramo sklepati, da priznava renjokolom pravo domačinstva. V tem smislu so bila tudi nadaljnja njegova izvajanja, češ, da za nameščanje renjokolov ni potrebno avstrijsko državljanstvo. Zanj je državljanstvo le gola formalnost (riteuismo che il requisito della cittadinanza austriaca non sia indispensabile.) Zakoni avstrijski govore sicer drugače, nasprotno, ali to ne ženira dr. Puecherja, ker on je na stališču, da zakon, ki se po nemarnosti ali brezvestnosti njih, ki bi ga morali izvajati, ni izvajal, pozneje ne sme aplicirati!

Nadaljeval je je Puecher zopet zaletaval med dvema nasprotnima si principoma. Zatrjal je, da socialisti edini imajo pravico, da protestujejo proti naredbam namestništva, ker oni edini so vedno naglašali mednarodno solidarnost. To bi bil en princip. Drugemu pa je dal izraza reki, da najprej naj dobivajo dela „laboratori del paese“ (to bi bili menda domači delavci). Ali potem je prišel dostavek, ki je renjokole zopet vrge na mehko, češ, da pod pojmom „gente del paese“ socialisti ne razumejo samo avstrijskih državljanov in tržaških rojakov, ampak tudi vse tiste, ki tu delajo. „Mi socialisti — to so lastne besede dr. Puecherja — ne delamo razlike med Avstrijci in ne-Avstrijci. Posebno pa ne glede onih, ki prihajajo iz Italije, ker ti imajo še to prednost, da poznajo jezik večine prebivalstva.“

Kako lepo se vije tu pred našimi očmi

moža, ločile študije in različna poklica, sta preživljala skupaj počitnice, vsak trenutek, dočim sta si v časih ločitve pomagala s pridnim dopisovanjem. V istem letu, ko je bil Maurice de Frimeuse povišan v stotnika, je bil Robert de Lapave imenovan kapitanom ladje in sledila jima je dolga doba ločitve. Roberta so poslali z neko ekspedicijo na skrajni Vzhod, in ko se je po napornih kampanji povrnil, imela sta prijatelja le toliko časa, da sta si stisnila roko, kajti Maurice je moral se svojo baterijo v Afriko.

Najdalje v štirih tednih ti bom sledil,“ je rekel Robert prijatelju v slovo, moral je le še na zdravljenje v Vichy.

Ko pa so ti štirje tedni minili, ne da bi bil prijatelj prišel ali pisal, se je začel Maurice resno vznemirjati; v največje začudenje pa ga je spravila brzojavka, ki jo je prejel v petem tednu z nastopno vsebino:

„Ali poznate gospico Marianne D'Epino, hčer umrlega generala D'Epina? Brzojavnega odgovora pričakujem nujno.“

Brezuspešno je skušal Maurice pogoditi smisel depеше, ali ustregel je Robertovi želji z odgovorom: „Imenovane dame nisem videl nikdar.“

(Dalje.)

PODLISTEK.

Izobčenka.

Kriminalni roman.

iz angleščine prevel Ivan Dolenc.

Mnogo, mnogo let je minilo, kar se je zaprla gomila nad Dorino glavo in samo preprost kamen označuje kraj, kjer počiva. V isti ograji pa stoji tudi majhen križ na otroškem grobu. Večji kamen ne pripoveduje ljudem, ki hodijo mimo, kdo počiva pod njim; na njem stojite le dve začetni črki in izrek iz svetega pisma. Le malokdo se potruži, da bi natančneje ogledal kamen, in kdor stori to, se čudi, da je grob tako lepo urejen, in se povprašuje, kdo je pač oni postavljal, belolasi častnik, ki s svojo lepo soprogo in svojimi ljubkimi otroki tako pogostoma prihaja in grobu.

Odgovor na njegovo vprašanje je potem, da je to podpolkovnik Pavel Chailis in da je njegova soproga bila nekdanja Puddova, bogata dedična iz Manchesterja; toda v kaki zvezi sta z brezimneno gomilo, se zdi že skoraj pozabljeno.

Prihajajo pa tudi še drugi obiskovalci

n gomili. Grobar pripoveduje, da prihaja včasih tudi grof Templestowe. „Toda,“ pristavlja grobar, „grof je bil v svojih mladih letih velik veseljak in čul sem, da je imel veliko opraviti z D. Z.“

Grof, prejšnji Leonard Hastings, je sedaj oženjen. Roko mu je dala bogata dedična in žnjo živi v najsrečnejšem zakonu, a najpriznanejša ljubezen ga veže s polkovnikom Pavlom Chailison.

Dorino ime pa se nikdar ne imenuje med njima. (Konec.)

Prisega.

Spisal OCTAVE FEUILLET.

Robert de Lapave in Maurice de Frimeuse sta bila iz otroških let tovariša in prijatelja; razlika v njih značajih in nagnenjih ni mogla nič škodovati njih tesnemu prijateljstvu, in različna poklica, ki sta si ju izbrala, ju je mogla le prostorno ločiti, nikdar pa ne odtrgati drugega drugemu.

Oba sta bila sama pravičnost in poštenje, to pa je bila edina sličnost med njima.

Robert je bil strasten, energičen, poln entuzijazma, velik in močan, temnih las in

socijalistična politika krivih črt. Nekaj časa v smeri ednih boriteljev za interese domačih delavcev, potem pa se kmalu zasukava v smer mednarodne solidarnosti, da pozneje napravi zaobrat do favoriziranja tujih ljudi; iz socijalizma, ki naj bo vsem enako pravičen, k velenacionalističnemu poklonu pred majesteto — nacionalne majoritete.

Mednarodni so, antinacionalni, ne priznavajo narodnega principa: ali v trenutku, ko je treba braniti italijanskega delavca iz kraljevstva, se pridružujejo z največjim tamtam in s pomočjo najdržnejših sofistov protestom — najbolj nacionalistične gospodovne stranke.

Ne, to ne gre, gospoda socijalisti, da prižigate eno svečo Bogu, drugo hudiču, eno pravu domačino do dela, drugo pa „moralni pravici“ — ki je baje, po socijalistični razlagi — pravica nad vsemi pravici!

To je tista neiskrenost v politiki naših socijalistov! To je politika neravnih, zakrivljenih črt! Nekaj časa vam je šlo to. Pri slovenskih delavcih pa že davno ne gre več; sedaj pa se je začelo siliti tudi med italijanskimi domačini, da ni več daleč trenutek, ko tudi tu ne pojde več.

„Zaveza avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev“ v Ljubljani.

Sporod XXV. glavne skupščine Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev dne 6. in 7. septembra 1913 v Ljubljani. V praznovanje 25 letnega jubileja njenega obstanka.

I. V soboto, dne 6. septembra: 1. Ob pol 8 dopoldne seja upravnega odbora v nastelstveni sobi Učiteljske tiskarne. — Dnevni red: a) Poročilo o delovanju vodstva Zaveze; b) določitev poročil za delegacijo; c) predlogi in nasveti. 2. Ob 9 dopoldne glavna piska vsja v veliki dvorani Narodna doma. 3. Ob 3 popoldne zborovanje Zavezne delegacije v veliki dvorani Mestnega doma. Dnevni red: a) Predsednik otvori zborovanje; b) legitimiranje delegatov in delegatov; c) tajnikovo poročilo o delovanju Zaveze in Zavezniških društev; d) poročilo o Zavezniških listih: 1. poročilo o „Učiteljskem Tovarišu“, 2. o „Popotniku“, 3. o „Zvončku“; e) blagajnikovo poročilo; f) poročilo računskih pregledovalcev za 1. 1912 (§ 15. posl. reda); g) volitev treh pregledovalcev računov (§ 15. posl. reda); h) določitev letne članarine Zavezi (§ 7. lit. a Zavezniških pravil); i) določitev časa prihodnje XXVI. glavne skupščine Zaveze (§ 22. Zavez. pravil); j) predlogi in nasveti. 4. Ob 8 zvečer: jubilejski koncert v proslavo 25 letnega jubileja Zaveze v veliki dvorani Narodnega doma. (Sporod koncerta se nastisne posebej)

II. V nedeljo, dne 7. septembra. 1. Ob pol 10 dopoldne: slavnostno zborovanje v veliki dvorani Narodnega doma. Dnevni red: a) Predsednik otvori zborovanje. b) Vdanostna izjava cesarju. c) Pozdravi. d) Slavnostni govor. Govori Engelbert Gangl, deželni poslanec in c. kr. učitelj v Idriji. d) Učiteljska državljanska svoboda in svoboda prepričanja. — Poročevalec Bogdan Skala, nadučitelj, Visočany-Praga. e) Zaključek. 2. Ob 12 opoldne banket v hotelu Tivoli. 3. Ob 3 popoldne: izlet v Kamnik, kjer priredi pevsko društvo Ljubljanski Zvon koncert s sodelovanjem Kamniškega salonskega orkestra.

Učiteljski se vrnejo še isti dan ob 10:30 zvečer v Ljubljano.

Vodstvo Zaveze.

Tajnik: Vilibald Rus. Predsednik: L. Jelenc.

Domače vesti.

Iz justične službe. Okrajni sodnik in predstojnik sodišča Just Dietz v Cirknem je premeščen v Tolmin; dež. sod. svetnik in predstojnik okr. sodišča v Tolminu, Matej Primožič, in okrajni sodnik z naslovom in značajem dež. sod. svetnika dr. Viktor Rigatti-Luchini pri trgovskem in pomorskem sodišču sta imenovana za dež. sod. svetnika za tržaško deželno sodišče; pravna praktikanta Ivan Štrk in Rajko Šestan sta imenovana za sodna avskultanta.

Iz poštne službe. V osmi činovni razred sta pomaknjena ad personam poštna kontrolorja Nikolaj Catin in Viktor Klinar v Trstu.

Jubilej. Poroča se nam: Predsnočnim je vodja Trgovinske kavarne (Commercio) g. D. Josip slavil 25 letnico svojega službovanja v imenovanju kavarar. Ob tej priliki je gospa Šorileva v navzočnosti gosp. Šorilja in več gostov, potem ko je ljubljani iskreno čestitala, poklonila mu dragoceno iglo. Gosp. Kravos je v imenu slovanskih gostov čestital gosp. Domeniku za njega nenavadno pridnost pri nabiranju za našo prekrasno družbo sv. CM, ter podaril ljubljani krasno tula-dozo z monogramom in besedilom: Narodni somišljeniki 1883—1913. G. Domenik, bovski rojak, se je ginja zahvalil.

Ker je gosp. Domenik res vrl nabiralec naše CM družbe, se pridružujemo čestitkem tudi mi, želimo, da ljubljani še mnoga let deluje kakor je delal dosedaj.

Odborova seja političnega društva „Edinosti“ se bo vršila v četrtek, dne 4. t. n. točno ob 3 popoldne v „Slovanski čitalnici“. — Vabljeni so vsi gg. odborniki, namestniki in deželni poslanci, da se seje gotovo udeležijo.

Nad 60 000 renjikojev je samo na Primorskem! Na impozantnem protestnem shodu proti renjikojem, ki se je vršil v ponedeljek zvečer v Narodnem domu, se je omenjala velika nadloga, ki prihaja v naše kraje v podobi renjikojev. Pri tej priliki je govoril NDO, g. dr. Kisovec, tudi navajal okrogla števila italijanskih podanikov, ki žive v našem Primorju. Da pa bodo čitatelji še bolj razumevali to socialno in gospodarsko nevarnost, ki nam preti s strani tujcev, navajamo v naslednjem natančne podatke o številu tujih državljanov na Primorskem, kakor se jih je našelo pri zadnjem ljudskem štetju l. 1910.

Zadnje ljudsko štetje je našelo na Primorskem 66.528 tujih državljanov, četorej izjemamo ono peščico Nemcev iz Rajha, Grkov, Francozov in drugih, dobimo najmanj 60 000 italijanskih podanikov ali renjikojev.

Ti tujci so razdeljeni naslednje: v Trstu jih je 38 597, na Gorickem je njihovo število 10 828 (v Tržiču samem 5.152, v Gradški 2.834, v Gorici 1.304 itd.) v Istri pa jih je 17.103 (v Pulju 6.040, v Kopru 1.341, v Rovinju 1015 itd.)

Toliko tujcev mora torej rediti samo ubožna Primorska, dočim se morajo domačini izseljevati v Ameriko in si tam iskati kruha in dela.

Z lažjo in hinavstvom si skušajo pomagati laški liberalci vselej in povsod, kjer jim zmanjka stvarnih argumentov. Naš list je že pred dnevi priobčil vest po goricki „Gorici“, da se s prihodnjim šolskim letom ustanovi v Gorici popolnoma slovenska gimnazija, a šele včeraj je pripadljaj za vsem ostalim časopisjem „najbolje informirani“ in „najrazširjeniji“ — „Piccolo“, ki je priobčil za vse kamoraitvo grozno vest: „Prva avstrijska slovenska gimnazija v italijanski Gorici.“

„Piccolo“ se tolaži, da je to le informativna vest neke danuške časniške korespondence in zato da ne mara pisati k stvari nikakega komentarja, temveč hoče počakati, da se vest potrdi na kakršenkoli način. Pravi pa, da ga v tem čakanju navdaja pesimizem, ker se še ni nikdar zgodilo, da ne bi se oficijelno potrdila tudi najverjetnejša vest, ki naznana kak čin, ki na hud način oskrunja italijanstvo „naših“ pokrajin.

„Piccolo“ se je prav tako tolažil tedaj, ko je šlo za znane namestništvene odloke, a končno pa je le moral vgrizniti v kisljo jabolko in napisati svoj hinavski, z lažjo prepleteni komentar, kakor bo pač moral storiti tudi v tem slučaju. Saj zlagal se je že takoj v naslovu svoje prve vesti o tej stvari, ko je imenoval Gorico Italijansko.

Koliko je ta Gorica Italijanska, je vendar pokazalo zadnje ljudsko štetje, so pokazale zadnje volitve in kaže vse vsakdanje življenje v Gorici. Vsa okolica goriska je slovenska, mesto je tako navezano na slovensko prebivalstvo, da bi moralo pogitniti, če bi ne bilo slovenskega prebivalstva, ki hrani vso Gorico, tudi ono, kolikor je je mogoče imenovati Italijansko. In potem naj bi bilo oskrunitev italijanstva, če dobi ogromna večina prebivalstva goriske dežele, 160.000 Slovencev, svojo slovensko gimnazijo v središču dežele, v Gorici, kjer se italijanstvo le umetno še vzdržuje s pomočjo nas Slovencev samih.

Bili so časi, ko so nesramne „Piccolove“ laži zalegale na pristojnih mestih kot suho zlato resnice, bili so časi, ko so na komando laškoliberalne kamore romale v koš najupravičenejših zahtev slovenskega prebivalstva na Primorskem; toda ti časi so minili. Naš narod je postal toliko samozavesten, da si ne da več komandirati od gulle in koruptne laškoliberalne kamore, in ta samozavest je s svojo odločno zahtevo po pravici predrla tudi v tiste kroge, kjer so doslej uživali največjo zaslonbo tisti, ki sami nikdar niso poznali pravice in resnice. Pa naj le sedaj kriči v svet „Piccolo“ svoje laži in naj se le zbira na kamoraitvskih protestnih shodih vsa njihova podrtja: primorski Slovenci se ne ustrašimo „Piccolovih“ laži in kritikov mazzinijansko-kamoraitvskih pobalino, temveč bomo slej ko prej odločno in neustrašno hodili svojo pot za svojo pravico.

Slovenska gimnazija v Gorici nam gre po vsej božji in človeški pravici, pa naj je potem to laškimi liberalcem prav ali pa ne. Ščasoma se že privadilo tudi na to, da je pravica in resnica samo ena in da je konec tistih časov, ko so oni merili pravico nam po svoji mili volji!

Čudne razmere. Priobčili smo včeraj pod tem naslovom vest, kako se je zgodilo po snočnem shodu nekemu Slovincu, da je bil vsled krivega pričanja dveh Italijanov aretiran. K tej stvari smo prejeli sledeče sporočilo:

Ker sem čital v današnji „Edinosti“, da je bil snoč po shodu aretiran v ul. Lazzaro neki Slovec in to na ukaz dveh Italijanov, sporočam vam sledeče:

Podpisani sem se nahajal ob tistem času v ul. S. Lazzaro, pred menoj pa je hodil neki moj prijatelj, po imenu Pirjavec

Leopold iz Sežane. Kar naenkrat so začeli padati iz nekega okna hišne št. 19 iste ulice kozarci. Stvar je naznanil neki Steiner tamkaj službojočemu redarju in potem je šel javiti osebo na policijo. Isti čas sta dva gospoda velela nekemu redarju, naj gre z njima, da mu pokažeta, kdo je metal kozarce. Ko sta pogledala malo okrog, sta ukazala, naj aretira nekega tam stoječega fanta in sicer gorijomenjenega Pirjevca, ki je bil ravno toliko kriv, kakor jaz nič. Omenjena dva gospoda sta šla potem za stražo in jaz sem jima sledil ter popolnoma dobro slisal, ko sta se pogovarjala, kako bosta pričala pred uradnikom.

Jaz sem seveda hotel tudi pričati za ubogega Pirjevca, ki je namreč šele malo časa v Trstu in ne ve niti, kaj pomeni beseda „politika“, a spomnil sem se, da v takih slučajih radi primajo tudi tiste, ki bi hoteli dokazati nedolžnost aretiranca, in vam zato sporočam tole s prošnjo, da stvar priobčite v listu s pripombo, da sem jaz pripravljen vsak čas prističi, da se je ta dogodek res tako izvršil, da sem vsakomur, vsak čas na razpolago. Pirjavec se nahaja baje še v zaporu. Kravos Ciril ulica Torre bianca 15/IV.

Tako se godi domačinom. Pri stavbi nove justične palače so bila med drugimi razpisana tudi kamnoseška dela in med temi dobava stopnic. Pripomnimo naj tu takoj, da vodi zgradbo te palače poseben c. kr. vodstvo za stavbo justične palače.

Med drugimi ponudniki je bila tudi „Jadranska zadruga kamnosekov“, katero tvori 14 kamnoseških mojstrov-domačinov, in ta zadruga je ponudila, da dobavi stopnice za okroglo 36.000 K. Bil pa je med ponudniki tudi kamnoseški podjetnik Z..., ki pa je zahteval 44.000 K. Samoposebi je umljivo človeku, ki misli z navadnimi državljanskimi možgani, da je to delo dobila kot najnižja ponudnica omenjena zadruga. Ali da, ko bi ne bilo možganov, ki mislijo drugače. Delo je dobil Z... — renjiko — češ da je njegov material boljši, dočim pa napravi stopnice iz prav enakega kamna kakršnega bi bila uporabila zadruga. In to še ni bilo dovolj. Ko je šlo tudi za oddajo kamnite obloge za stene in je podala svojo ponudbo tudi omenjena zadruga, so jej odbili tudi to ponudbo, češ, da so dolžni oddati tudi to delo Z... — renjiko — ker so mu oddali že ono delo.

Tako so torej pri zgradbi justične palače, ki se gradi z avstrijskim davčnim denarjem, izključeni od zaslužka domačini, a delo ima tamkaj tujec, inozemec, renjiko!

Mnogo delavcev iz kamnoseške obrti je bilo poklicanih letos pod orožje. Ostali so v vojaški službi po sedem mesecev in še več, a nadejali so se, da dobe vsaj zaslužka, ko pridejo nazaj. Toda motili so se. Domača kamnoseška zadruga ni dobila pričakovane dela, pri katerem bi imeli kruha domači delavci, temveč ga je dobil renjiko, ki ima zaposlene tudi več člnoma same tujce, renjikoje. Domačin strada brez dela, renjiko pa ima dela in zaslužka dovolj in celo tamkaj, kjer se delo plačuje iz c. kr. avstrijskih državnih blagajen.

Pa naj poreče kdo potem, da ne živimo pri nas v Trstu v res idealnih razmerah!

Dodatek k predsnočnemu shodu. Za Zvezo jugoslovanskih železničarjev je govoril tajnik ZJŽ g. Mrak približno sledeče: Zveza Jugosl. Zel., zvesta načelu, da imej na domači zemlji zaslužka predvsem domačin, odobrava, četudi železničarji pri tem niso direktno zainteresirani, ker pri železnici ni renjikojev, stališče, ki ga je zavzela vlada v pogledu zasedanja javnih služeb po renjikojih. ZJŽ stoji na stališču, naj bi se vlada zavedala svoje dolžnosti vendar enkrat tudi proti domačemu delavstvu, in zahteva zato, naj vlada ukrene isto, kar je ukrenila glede uradnikov-renjikojev, tudi glede delavcev-renjikojev. Vlade torej ne smejo voditi, kakor se je zgodilo v sedanjem slučaju, vojaški ozir, da odpustijo tujce državljane iz javnih služeb, ampak voditi bi jo morali predvsem ozir do potreb domačega delavstva. Velik del krivde na tem, da je mnogo domačega delašteljnega življa brez zaslužka, gre na rovaš naših vlad, ki so mirno trpele, kako na stališče tujih državljano-delavcev domačemu delavstvu izpred ust odjedajo kruh.

Renjikoji pa ne izpodirivajo domačinov iz Trsta, ampak tudi v osrčju naše domovine. Tu je omenjal govornik slučaj predloice v Ajdovščini, kjer je NDO obdržala shod, na katerem se je med drugim protestiralo tudi proti importaciji italijanskih podanikov v službo predloice. Protest se je postal upravnemu svetu akcijske družbe. Ravnateljstvo pa je takorekoč v odgovor na ta protest pričelo metati kar sistematično naše ljudi na cesto, da nastavlja tem lažje renjikoje. Žalostno je, da se nobena avstrijska oblast proti tem in takim razmeram ne gane. Čutila se bo morda šele, kadar bo že prepozno, in ko bo naš delavec imel priko premišljevat, morda v ječi, o resnici, da je v Avstriji na naših tleh domačin sužanj, gospodar pa tujec. (Vihar ogorčenj!) Naloga vsake poštene delavske organizacije naj bo, da zahteva, naj avstrijska vlada ne štiti samo domačega uradnika,

temveč tudi domačega delavca. Interesi delavstva nam narekujejo zahtevo, da spada Avstrija Avstrijcem. (Burno odobravanje). Zaključimo enkrat vsem merodajnim faktorjem: „Ne poznajte avstrijskega delavca samo takrat, ko ga je treba zašiti v vojaško suknjo, poznajte ga tudi takrat, ko mu je treba dati pravico in kruha.“

Patrija iz rešeta — ušla. Za snoči so kamoraiti skillevali z velikanskim bobnanjem „velik“ protestni shod v gledališče Fenice. Shod se je v resnici tudi vršil, toda ne v gledališču, temveč v dvorani „Fenice“. Vhod je bil iz ulice sv. Frančiška. Pisarili so, da je shod javen, da ima pristop vsak, toda kakor jih je vse sama laž, tako so lagali tudi tu, kajti na shod niso pustili nikogar brez izkaznice. Se jim je pač sanjalo, da bi jim trda predla in to temboji, ker niso samo mazzinijanski pobalici čitali onega nesramnega pamfleta proti nam Slovincem v Trstu, ki ga je dal po tržaških vogalih nabiti krajevski Italijan Cuttin in s katerim je oozivil Italijane, naj pomečejo iz Trsta Slovence, temveč so ga čitali tudi drugi ljudi. Zunan pred vhodom v dvorano Fenice se je namreč zbrala velikanska množica ljudi, katerim je bilo poznati na prvi pogled, da niso pristali v dvorani zborujoče mazzinijansko-kamoraitke mularije, ki pa je imela po vseh bližnjih ulicah nastavljenе svoje ogleduhe, ki so onim v dvorani poročali, „kako stoji stvar zunan.“

Ljudstvo zunan, bili so večinoma Slovinci, a bilo je tudi nekaj Italijanov-nekamoraitov, so čakali in čakali, kdaj pridejo na ulico, da bi jim čestitali na krasno uspelem shodu, s katerega je bilo čuti večkrat krik „fora i štavi“, toda niso jih mogli pričakati. Gledali so in gledali, kdaj se pokažejo „neštevilne“ trume izza vrat, toda „trum“ ni bilo. Kar naenkrat pa se zaslili iz ulice Stadion petje „patrije v rešetu“. Množica se obrne tjakaj in ugleda četico kakih 40 do 50 mladčev, ki so tuili svojo „patrijo“. — Množica jih je pozdravila z „živio“ in „Triste al Tristini — fora i regnicoli!“

Patrija se je namreč prestrašila množice na ulici sv. Frančiška in je pobegnila skozi gledališki buffet v ulico Stadion. Ušla je iz rešeta! Bravo, junaki!

Pa so tudi res bili pravi junaki. Očividci nam je sporočili, da je stal od 7 pa do pol 9 zvečer pred vhodom, a da ves čas ni videl vstopiti v hišo niti enega človeka, ki bi bil imel — br ke: bili so sami frkolini. In taki ljudje potem hočejo protestirati in manifestirati!

Ko je prišla množica, ki je čakala teh mlečnozobih demonstrantov, v ulico Stadion, se je „patrija“ že razkropila.

Tak je bil konec te rešetarske komedije in renjikoji so menda sedaj rešeni namestništvenih odlokov. Saj pravimo: bog daj norcem pamet.

Pogreb Josipa Košute. V ponedeljek popoldne so zagrebli v Sv. Križu mladeniča s častmi, kakor se navadno izkazujejo le možem v zreli starosti, možem, ki so si z delom dolgih let pridobili vseobče spoštovanje in priznanje. In vendar so bile te časti — zaslužene. Pokojni Josip Košuta je bil s svojimi vrliam kakor mlado drevo, polno cvetja, obetajočega obilo plemenitega sadu. Skromen, resen, delaven, idealen in — značaj. Da, na njem smo videli, kako sokolska ideja vzgaja — značajno mladino. In bil je pokojnik navdušen „Sokol“. Svojemu oduševljenju za ideje Fügnerjeve in Tyrševe je dal izraza malo pred smrtjo, izreki željo, naj bi ga položili na mrtvaški oder v sokolskem kroju. In tej njegovi zvestobi se je oddolžila sokolska župa tržaška na dostojen način. Razna društva župe so sestavila častno spremstvo v krojih pokojniku na njegovi zadnji poti.

Pogreb je bil impozanten, da menda Sv. Križ še ni videl takega. Na čelu so nosili križ, z vencem pevškega društva „Skala“. Ob straneh so dekleta v narodnih nošah nosile cvetje. V sprevedu so nadalje nosili vence: družine, sestre Marije in svaka Justa, sester in bratov, bratov Sokolov, članec pevškega društva „Skala“, Antona Joganca, družine Brišček.

Za drugim vencem je svirala medpota križka godba žalostinke, potem je korakala četa „Sokolov“ v kroju z zastavo, na to pevsko društvo „Skala“ pod vodstvom pevovalje, gosp. učitelja Nazarija Križmarna; potem je (pred krsto, ki so jo nosili člani križnega „Sokola“) neka deklica iz naraščaja pri Sv. Jakobu nosila na blazini sokolski simbol: čepico s peresom. Za krsto so stopali sorodniki pokojnikovi in z njimi velika množica ljudstva. Ob straneh krste so nosili mladeniči velike baklje. — Kondukt je vodil veličastni gospod župnik Furjan, ki je opravil v natačeni cerkvi žalne molitve na ganljiv način. Kakor pred hišo žalosti, tako je v cerkvi velik mešan zbor „Skale“ pratesljivo zapel žalostinko. Na potu proti pokopališču je množica ogromno narasla, a kolika je bila, smo videli še le prav, ko se je zgrnila po velikem pokopališču. Bio je kakor kak velik ljudski tabor.

Ko je gosp. župnik opravil molitve in zadnjič blagoslovil krsto, smo bili priče ganljivega prizora. „Skala“ je pela žalostinko, a zastava „Sokola“ je podelila nepo-

zabnemu bratu — zadnji poljub. Vse je bilo ganjeno do solz.

Pripominjamo še, da so bili venci prekrasni, skoro vsi v beli barvi, s strakovi v narodnih barvah s primernimi napisi, ter da je v znak žalosti sredi vasi visela ogromna trobojnica na pol visokega droga.

Da, mladega moža so zagreblili z največjimi častmi, in če more sploh kaj utešiti žalostno rodbino, jo morejo ti ganljivi dokazi sožalja in ljubezni. A ti dokazi so tudi v največje zadoščenje ideji sokolstva, ker vrline, ki so dišale pokojnega Josipa Koluta, so mu bile privzgojene ravno v sokolski organizaciji. Brat Josip — počivaj v miru v zemlji slovenski!

V pojasnilo. Gosp. Ivan Seles se moti, ako misli, da je notico, zadevajočo področje ob cestah v Bazovico, napisal kak njegov sovražnik. Čisto slučajno sem šel dne 15. avgusta v Bazovico. Prišel sem za borovje, sem opazil veliko, skoraj novo stavbo, ki je pa žal že v razpadu. Kot častniški poročevalec sem si stvar ogledal, a ne preveč od blizu, boječ se, da se kaj ne podere name. Videl nisem nikake žice, pač pa leseno ograjo, ki bi pa ne branila vstopa, ako bi kdo hotel noter. Ne tajim, da morda res obstoji žica, a jaz je nisem videl. V do mišljili sem si predstavljati kako nenadno neurje in možnost, da bi kak pasant iskal zavetja v podrtini. Prišel sem v Bazovico, sem vprašal poznane ml. človeka za pojasnila v zadevi. Mož mi je povedal, da je neki Seles sezidal poslopje, a da menda ni imel oblasti dovoljenja in radi drugih nesreč — ni dovršil dela.

Rekel mi je, da se je že tudi pri magistratnih organih urgirala odprava te nevarne podrtije, a da se na magistratu izgovarjajo stem, da se ne ve, kje je lastnik. Napisal sem notico le za namenoma, da se odpravi nevarnost. O kakih menicah pa mi ni znano in me tudi ne briga cela stvar več kot toliko, v kolikor gre za javno varnost. G. Seles je lahko popolnoma miren, ker jaz njega ne poznam in nimam na njegovih zadevah nikakega interesa. — F. K.

„Goriški sokolski župi“ in akad. fer. društvo „Adrija“ v Gorici. Z ozlogrom na Vaš poziv v „Soci“ z dne 30. avgusta in v „Edinosti“ z dne 2. t. m. konstatiramo, da ne obstoji nikak skupen sklep glede prireditve cvetličnega dneva med gor. sok. župo ter „Adrijo“ na eni in „Balkanom“ na drugi strani. Sploh je spadal in spada še vedno južni del Goriškega v delokrog „Balkana“. Pripominjamo tudi, da priredi „Balkan“ v že omenjenih krajih 7. in 8. t. m. cvetlični dan, oziroma zbirko samo za dijake podporne inštitucije in sicer po sklepu „osrednjega vsediljaškega podporniškega odbora“ v Ljubljani, ki združuje v sebi vseslovensko visokošolsko dijaštvo brez razlike struj in mišljenj in da bi bila kolegialna dolžnost „Adrije“ uvaževati ta sklep in ne rušiti solidarnosti, ki se je doslej v očigled prevelike važnosti te akcije.

Franjo Perle, Lovro Čermelj
predsednik „Balkana“ član O. V. P. O. v Ljubljani.

II. seja „Osrednjega vsediljaškega podporniškega odbora“ se vrši v soboto, dne 6. t. m., ob 8:30 dop. v mali dvorani Mestnega doma v Ljubljani; eksekutivna seja pa bo v petek, dne 5. t. m. ob 8 zv. v kavarni Evropa v Ljubljani. Prosim vse gg. in st. odbornike gotove udeležbe.

Anton Koder, t. č. predsednik.

Telovadno društvo „Sokol“ v Škedenju priredi v nedeljo, dne 7. septembra, tretji javni nastop na prostoru Sancia-Kotalja in Sancia Čemota. — Spored: ob 3. pop. zbirališče pri „Gospodarskem društvu“; ob 3 in pol pop. odhod na telovadišče; ob 4 pop. javna telovadba; a) proste vaje moškega naraščaja s palicami, b) proste vaje ženskega naraščaja z zastavicami, c) proste vaje članic, d) proste vaje skupnega naraščaja, e) vrsta članic na bradiji, f) članska telovadba na orodju (z enkratno menjavo), g) skupina naraščaja, h) proste vaje članstva. Prosta zabava. Paviljon, tombola, kolo sreče. Ples do 12. ure. — Vstopnina 50 stot. za osebo, sedeži 50 stot. Vstopnina na plex: moški 1 K, ženske 80 stot. — Ker je čisti dobiček namenjen za nabavo telovadnega orodja, se preplačila hvaležno sprejemajo. — V slučaju slabega vremena se vrši nastop prihodnjo nedeljo dne 14. septembra. — K obilni udeležbi vabi odbor.

Kako je Škedenj narodno ogrožen, o tem govoriti zavednemu Škedenjcu ni potrebno. On najbolje vidi in čuti nevarnost, ki mu preti vsled industrializacije rojstnega kraja. Tujski pritisk je od dne do dne hujši. Organizacija Italijanov in Nemcev napreduje počasi, toda sigurno. Škedenjcu se odpira perspektiva v bodoči najodločnejši narodni boj. Tega se on živo zaveda ter se zato z veseljem oklepa narodnih društev. Posebno mu je na srcu Sokol, to ognjišče najčisteje ljubezni do domače grude. V njem vidi pravo obrambno društvo. Ako je društvo v stiskah, ali pa misli na uresničenje ideje lastnega doma, tedaj Škedenj ne pozna obotavljaj, ko je treba seči v žep. In v teh mislih na bodočnost je društvo ravno ob priliki nastopa, ki se bo vršil v nedeljo dne 7. t. m. Ker pa mnogim ni znano, kdo sprejema darove za srečolov, paviljon in drugo, javljamo tem potom, da je to g. ca. Marija Godina-Ban, vrtnarica. Želeti je le hitrejši

žega tempa v pošiljanju daril, ker nastop je pred duri!

Pulski Slovenci tržaškim. Naše uredništvo je sprejelo snoči sledečo brzojavko: PULA 2. sept. — **Odobravamo namestništvene naredbe in se pridružujemo vašemu energičnemu, ogromnemu nastopu proti tujcemcem. Pulski Slovenci.**

Danes, v sredo, 3. t. m. v Slovenski Čitalnici ob 7. zvečer seja odbora za prirediteljskega cvetličnega dneva v mestu. Vabljene so tem potom vse one cenj. gospe in gospice, kakor tudi gospodje, ki bi bili pripravljeni sodelovati pri tej za slovensko visokošolsko dijaško velevažni prireditvi! Krajevni odbor O. V. P. O.

V nedeljo 7. septembra od 2 do 6 popoldne bo DIVAŠKA VILENICA

ob vsakem vremenu čarobno razsvetljena! - Vstopnina v te divne podzemeljske prostore samo 1 K!

Velika narodna veselica v Rojanu se vrši prihodnjo nedeljo v korist naši CM družbi. Program je kaj lep in v naši društveni krčmi je na razpolago prav dobro vince in sveže pivo, a naše gospe napravijo kaj okusne prigrizke, tudi za zelo razvajene žledodčke. Vrtilo se bo „kolo sreče“ vsem v srečo. Dobivale se bodo lepe sveže, a tudi umetne cvetlice, vsakemu po svoji volji. Veselo, veselo bo v nedeljo v našem prijaznem Rojanu, zato v nedeljo vsi na CM veselico v Rojan.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je imela meseca avgusta 1913 sledeči promet:

D o h o d k i.	
A) redni dohodki:	
1) Prispevki iz nabi-	
ralnikov	524 K 13
2) Prispevki podružnic	
Kranjsko	1916 K 37
Štajersko	2369 K 56
Koroško	10 K —
Primorsko	1785 K 05
Nižje Avstr.	— K —
Skupaj	6.080 K 98
3. Razni prispevki	3.341 K 80
skupaj	9.946 K 91
b) izredni dohodki:	
Prispevki za obrambni sklad	1.489 K 60
skupaj	11.436 K 51
I z d a t k i.	
A) redni izdatki:	
1) plače, remun. učit.	
osobij, razni računi itd.	17.043 K 89
B) izredni izdatki:	
2) nalož. na glavnico,	
oz. obrambni sklad	1.489 K 60
skupaj	18.533 K 49
torej prebitka	7.096 K 98

Opomba. Pri obrambnem skladu naloženi zneski in zapadle obresti so nedotakljiva glavnica toliko časa, dokler ne dosežejo vplačani zneski 200.000 K.

Začetek šolskega leta na c. kr. ženskem učiteljsku v Gorici. Dne 16. in 17. septembra od 8—12 predpoldne bo vpisovanje za gojenke učiteljske, za dečke in dekliško vadnico. Ponavljajni in drugi izpiti boč 16. in 17. septembra od 3—6 popoldne. — Učenci in učenke za I. razred vadnice naj prinesejo: krstol ali rojstni list, zdravniško spričevalo, da so zdravi na oči, o cepljenju koz in ubožni list, ako želijo biti oproščeni od šolnine, ki znaša pet kron za polletje.

Vpisovanje se vrši: za III. in IV. deške vadnice v S. Gregorčičevem Domu (Via Vetturini), za III.—VIII. razr. dekliške vadnice v Malem Domu (Via Bertolini), za vse druge razrede in tečaje pa na učiteljsku (Corso Giuseppe Verdi št. 3).

Slovesna služba božja bo dne 18. sept. ob 8 v cerkv. sv. Ignacija na Travniku.

VABILO.

Naprošeni so vsi oni gg. zavarovanci, ki so plačali premijo izravno g. Mirku Vicensiju, našemu bivšemu nameščniku, da predložijo odnose pobotnice v svrhu kontrole.

Podružnica zavarovalne zadrage „CROATIAE“ v Zagrebu
Trst, Via Lavatoio št. 1, II. nadstropje.

Za snago in desinfekcijo stanovanj

se priporoča svetovnoznano mazilo za parkete znamka „MONDIAL“. Na prodaj v vseh prodajalnicah. — Druga specialiteta

čistilo za čevlje in kovine.

GAZULLI, & Co. TRST

Ulica Carpison 2, Tel. 13-06.

Dobro znani in edini narodni urar in zlatar

ALOJZI POVH

naznanja slavnemu občinstvu, da se preseli z 24. avgustom od ul. del Rivo št. 62t. v novo hišo na trg Barriera vecchia št. 3, ter upa, da s tem zadovolji obči želji svojih številnih cenj. odjemalcev — s toplo priporočbo

ALOJZI POVH.

Zahvala.

Povodom bridke izgube našega nepozabnega

JOSIPA KOŠUTE

se iz dna srca zahvalujemo vsem onim, ki so nas tekom njegove dolge bolezni in ob priliki njegove smrti tolažili s svojim sočutjem. Zlasti se zahvalujemo sl. „Del. podp. društvu“, ki je podpiralo umrlega ves čas njegove bolezni, in pa vsem onim, ki so ga spremili k večnemu počitku: sl. Sokolski župi, pevskemu društvu „Skala“, domači godbi in vsem darovateljem venčev ter vsemu ostalemu občinstvu.

Sv. Križ, 3. septembra 1913.

Zalujoci ostali

Zahvala.

Vsled afere, vsem Sežančanom dobro znane, smatra podpisani za prijetno dolžnost, da izreče na tem mestu vsem skupaj, posebno pa gosp. županu, ostalemu odboru, sodelujočim članom ter vsem Sežančanom pri tako vzorni vstrajnosti najsrčnejšo zahvalo, ker so pripomogli do tega, da tudi pod največjim hujskanjem ne opravi noben tujec nič, ker Sežana ljubi preveč svoje Ljubljance.

Ferdo Majcen, kapelnik.

Banka v Pragi išče izurjeno uradnico

veščo, poleg slovenskega, tudi italijanskega jezika, stenografije in strojepisja. Ponudbe naj se pošljejo pod „Dobro mesto“ št. 1905 na inzeratni oddelek Edinosti.

Novosti za pomlad in za poletje!

Moške obleke iz sukna, kamgarna, zadnje novosti od K 15—48
Deške obleke iz sukna, kamgarna, zadnje novosti od K 10—32
Otroške obleke od 3 do 12 let od K 3—18
Velika zaloga sukninih hlač od K 4—14
„ kotolinastih hlač od K 2—20—5
Največja zaloga blaga zadnjih novosti.
Sprejemajo se naročila po meri.

Specialiteta: delavne obleke, srajce — spodnje srajce itd. itd.

Samo v dobro znani trgovini

„Alla città di Trieste“

ulica Giose Carducci (ex Torrente) št. 40.

Dr. Pečnik

Dr. PETSCHNIG

Trst, via S. Caterina št. 1.

Zdravnik na notranje (splošne) bolezni 8—9 in 2—3 in specialista na kožne in vodne (splošne) bolezni: 11—1 in 7—7.

: Dekliški penzionat :

Mladika v Ljubljani

sprejme deklice od 6.—7. leta naprej, ter jim nudi vestno vzgojo. Higienične razmere so izredno ugodne. Velik park obdaja poslopje, ki leži v najlepšem delu mesta proti tivolskem gozdu.

S penzionatom je združena petrazredna ljudska šola in kuharsko-gospodinski tečaj.

Vpisovanje učenk za ljudsko šolo bo dne 15. septembra t. l. od 9.—12. ure popoldne v šolskem poslopiju mestnega dekliškega liceja.

Za penzionat in kuharsko-gospodinski tečaj se vrši vpisovanje vsak dan pismeno ali ustno v društveni pisarni v Šubičevi ulici št. 9, kjer se tudi dobivajo natančnejša pojasnila.

Poštno pošiljko 3 kg netto

pristnega

Malinovega sirupa

pošilja franko proti povzetju za K 5-60

c. kr. dvorni dobavatelj

„G. PICCOLI“

V LJUBLJANI.

Pošiljatev tudi v sodkih po K 1-10 kg in v steklenicah v zabojih po 25 steklenicam K 1-40.

Anton Žerjal - Trst

priporoča svoje

trgovine jestvin

ulica Commercial 18, s podružnico ulica Istr'a 66. (Carbola zgornja). - Prodaja se žito, oves, kromar in raznovrstne otrobi ter moka tudi na debelo.

„NADOMESTILO“

KAVA KAVA

„PERL“

naravno pečeni čisti bob s finim okusom in jako izdaten v uporabi Kron 1-96 kilogram.

Pošne pošiljke 5 kilogramov po povzetju franko v vsej Avstro-Ogrski.

The Caffee Sur Export

Trst I/233.

ODVETNIŠKA PISARNA

DR FERDINANDA ČERNETA

se je preselila

v ulico Caserma št. 13, I. nadstr.

V petek, dne 19. sept., se začne redni pouk.

Ponavljalni izpiti zrelosti (pisano) bodo dne 24. septembra od 8 do 12.

Ponavljalni izpiti za otroške vrtarice in za učiteljice ročnih del se obnavljajo dne 23. septembra od 8 do 12 in 3 do 6. Ravnateljstvo.

Mednarodne konjske dirke na dirkališču Montebello se prične danes ob 2 popoldne.

Prva primorska gosliničarska zadruga vabi svoje člane na redni občni zbor, kateri se vrši v prostorih NDO ulica sv. Frančiška števil. 2 danes ob 4 popoldne.

Društvene vesti.

„Dramatično društvo“ v Trstu vabi vse gg. odbornike k današnji seji ob 9 zv. v kavarni „Balkan“.

Podružnica CMD za Škorkljo-Belvedere ima danes ob 9 zvečer zelo važno odobrovalno sejo v gosliničarskih prostorih NDO. Dnevni red: društveno delovanje, cvetlični dnevi, veselica, šolstvo in udeležba na veliki skupščini v Domžalah. Nihče odborikov naj ne manjka.

Gospodarstvo.

Gospodarska ekskurzija v Istro. — (Dopis iz Brija). Dandanes, ko vse rado potuje in izleta, smo tudi nekateri posestniki iz Brija po svoji navadi odločili dva dni pouku in zabavi in šli na ogled v Istro. Bilo nas je 18 po številu. In ker je Istria eminentno vino- in sadoroden kraj, ki včasih kar preplavlja vse sosedne dežele s svojim močnim, dobrim vinom, da cene tudi našemu pridelku padajo vsled tega, smo še toliko radovednejši odšli dne 26. m. m. zgodaj zjutraj z državno železnico in se potem preselili na istrsko ozko tirnico ter že kmalu po 10. uri izstopili na postaji Škofije v Istri.

V občini Škofije in zlasti v oddelku Plave smo si ogledali že prvi dan več vzornih trtnih nasadov, več posameznih posestev, kjer nas je v resnici prav močno zanimalo to in ono. — Zlasti tri posestva bratov Hrovatinov nam ne pojdejo iz spomina! Tako vse urejeno, tako vse čedno, tako vse pridno in umno oskrbovano in obdelano, ni videti kmalu kje niti v naprednejših deželah.

Vinogradi so pravi vrti, kjer visi vse polno najlepšega, debelega in zdravega grozdja, ki je že skoro zrelo in namizno je že tudi deloma odprodano. Pri enem bratov Hrovatinov smo si ogledali tudi njegov veliki čebelnjak, ki je, kakor vse drugo, v vzornem stanju. Videli smo zraven tudi najraznovrstnejše panje raznih zlistemov, ki so nekateri, ker so veliki, postavljeni kar sami za se izven čebelnjaka. Vse nam je razkazal in pojašnjeval prijazni gospodar. Obiskali smo še par drugih malih posestnikov in par veleposestev, kjer smo večinoma videli lep napredek in pridno delo. Zlasti smo opazili, da Istrani sade trte redkeje, nego pri nas, in jih tudi krajše režejo. Grozdje je debelo, lepo in zdravo, plesni (Oldium Trocheri) nismo opazili nikjer. — Po vrtih in blizu hiš je navadno le bela vrsta, daje prač pa so kar cel nasadi in plesna črna trta. Tako smo opazovali tudi spotoma grede za-hodno proti Sv. Katarini še marsikak vinograd, nasad, vrt, gozdove oljk itd., dokler nismo dospeli v zdravilišče Ancarano, ki je bilo pred kratkim urejeno in otvoreno. Tu je zavod za opešane, nerazvite in utrjene, ki dobivajo mir in najboljše hrane. Zdravili se tu ne rabi razen kopelji, bodi v morju, pesku, ali na solcu. Vsa moderna zidana poslopja stoje v lepem redu naokoli. Neko-liko bolj oddaljen na velikem posestvu je tudi hlev za krave, katerih imajo kakih 40, ker rabijo toliko mleka za zavod. Živina, kakor na drugih posestvih, je domačega plemena: temnosivkasta, trdna, lepega za-ilitga trupla, vztrajna za delo in zdrava. Le-žal, da imajo kmetje primeroma malo go-veje živine po hlevih, ker jim manjka piče, a za delo rabijo večinoma osle, mule in konje. Od omenjenega zdravilišča, ki je je ustanovila socialistična stranka in kjer sta nam gg. upravnik Vidmar in Brezar vse prijazno razkazala, smo se podali malo na morje do Kopra in v večernem hladu z vo-zom v Pobege, kjer smo ročili in si drugi dan ogledali tam društveno klet. Sama klet obstoji iz dveh ogromnih prostorov, da se lahko hrani več tisoč hl vina in izvrstno služi svojemu namenu. Predsednik gosp. Pečarič nam je vse razkazal in pojasnil, dal nam poskusiti nekatere vrste vina (refek, muškati in ciper) ter nam pokazal bilanco delujočega društva, ki je obilo pripomoglo

k osvoboditi in napredku domačega ljudstva. Društvo ali zadruga pa kaže, kako potrebno je, da se naš kmet organizira in ustanovi zadrugo, pa seveda na previdni in zdravi podlagi.

V bližini smo si ogledali tovarno ali fužino, kjer se izdelujejo razni kmetijski stroji in orodja, ter smo potem odšli na državno poskusno polje za zelenjavo in povrtnino. Tu nas je že čakal vrli kmetijski učitelj gosp. Maršič, ki nam je najprijazneje kazal in razlagal najraznovrstnejše domače in tuje rastline. Poleg raznovrstnih radičev, solat, zelj, kolerab, brokolj itd. itd. je tukaj tudi več vrst jagod (smukvic), artičoki, žpargli, malancani, različni ogorki itd., mnoge od drugih uvedene rastline in ze-lišča; zlasti se opazja notri razne vrste po-midor, ker v Istri se pečajo s tem na ve-liko in jih skoro vsak kar same za se vsaja po celo njivo, da jih potem izvažajo na trg. Mnogo poučnega smo tu slišali in maršičko je tudi kako sadiko ali seme vrzel s seboj. Prijazni gosp. Maršič se je tudi po-nudil, da nam na željo kedar pozneje rad postreže s sadikami ali semen, ki jih bo imel.

Dasi utrujeni po dolgi hoji in vsled vročine, smo ipak zadovoljni in veseli po-joc se vračali po morju in potem po železnici domov.

Končno ne smem pozabiti poleg že gori omenjenih gospodov izreči hvalo viso-košolcu gosp. Hrovatinu in še posebej g. Josipu Brčku, učitelju iz Škofij, ki sta ram ves čas, posebno zadnji, stala na strani, nas spremljala in vodila. Iskrena hvala v imenu vseh izletnikov!

Udeležnik.

DAROV.

— Za kriškega Sokola je daroval oče umrlega Josipa Košute K 10 v spomin po-kojniku. Hvala darovalcu in večni spomin umrlemu vrlému bratu Sokolu!

— Moški podružnici CMD v Trstu je podaril g. Krebel Ivan K 5. Zatožen je bil, da ni pri zadnjih volitvah volil, in so ga hoteli kaznovati z globo petih kron. Ker pa je dokazal, da je volil in je kazni odpadla, daruje to svoto naši prekornistični družbi. Hvala lepa. Denar je vložen v T. O. Z.

— Zavodu sv. Nikolaja je podaril č. g. Vrhovnik, župnik v Trnovem v Ljubljani, 10 K, v isti namen je podarila ga. Trška-nova v Ljubljani 6 K. Iskrena hvala!

Vesti iz Istre.

Zaupni sestanki „Političnega društva za Slovence in Hrvate v Istri. Jutri 4. septembra ob 11 predpoldne se bo vršil v Dekanih v prostorih „Konsumnega društva“ sestanek zaupnikov političnega društva iz sodnega okraja Koper.

Dne 18. (in ne 16.) istega meseca ob 11 predp. pa v Podgradu v „Narodnem domu“ za sodni okraj Podgrad.

Opozarjamo že sedaj zaupnike na te sestanke, za katere dobe še posebej povabila po pošti. Pridejo naj gotovo, da se pogo-vore o narodnih naših stvareh in polže temelj novemu delu.

Mali oglasi

Gospodična uradnica išče sobo s hrano v bližini ljudskega vrta. Ponudbe pod „Uradnica 1913“ na Ina. odd. Edinosti. 1913

Spretni tesarji se sprejemajo takoj. Naslov pove Inzeratni oddelek Edinosti. 1912

Gospodična želi dopisovanja z gospodom v svrhu zabave. „Klatica“ poštno ležeče, Trst 6. 1909

Lepa soba se odda v ulici Zonta števil. 2, V. nadstropje. 1906

Mladenci išče službe kot voznik ali hlevar v Trstu, ulica Tiziano 9, vrata 11. I. nadstropje. 1877

Prodajo se prazni vinaki sodi od 2 do 630 hekt. — Ulica Olmo števil. 3, trgovina Gregorič. 1893

Sreča te išče. Uro hoda od Kopra ob vozni cesti se odda v na-jem gostinca s prodajalnicjo mešanega blaga pod ugod-nimi pogoji. Tudi bi se lahko prodalo z lepim po-slopijem vred proti prvemu obroku K 3000, drugo v marših letnih obrokih. Več ustmeno pri načelniku Konsumnega društva v Čezarjih vsaki dan. 1866

Velika zaloga papirja za ovitke i papirnatih vreč, prodaja po zmeranih cenah na drobno in de-belo trdka GASTONE DOLLINAR, Via dei Gelsi števil. 16 ex Marangoni. Telefon št. 27-81. 1818

Anton Lenček priporoča slavnemu občin-stvu svojo zalogo istr-skega in vipavekega vina ter kraskega terana in apollo, v ulici Zonta števil. 5, kakor tudi znano go-stilno „Al Gallo“ na vojaškem trgu števil. 5, kjer se točijo gorimenovana vina in vedno sveže Steinf lsko pivo. Na razpologo so vedno gorka in marja jedila. Za obilen obisk se priporoča vodja gostilne Josip Krpan. 1863

PALMA



Prosim samo podpetnik **Palma** ki je med vsemi najtrpežnejši!!!

Petrolin - motor žaga in mlin
se prodaja pod zelo ugodnimi pogoji v zelo promet-nem kraju Kranjske. Ponudbe na Inzeratni oddelek Edinosti pod „R. 41“. 1899

Nova zaloga šip, posodja in kuhinjskih potrebščin

Trst, Istrska cesta (Via dell'Istria) števil. 67.

Namešča osebno stekla in brezplačno. Velika izber za gostilne in krčme. Cene zmerne.

ANTON BARUGGA

MIZARSKI MOJSTER

Trst, ulica San Francesco d'Assisi 2

Specialist za popraviljanje roulet na oknih.

Na željo se menjajo pasovi in zmeti mašil za popravila dela in se se bolj konkurenca

Prva slovenska mirolilnica v Trstu

Alojz Saletelj

ulica Carraderi 18, v bližini gostilne NDO

Zaloga barv, čopičev, mrežic za plin, predmetov iz gumija, sveč, mila, par-fumov, mineralnih vod itd.

TVRDKA

Francesco Bednar

TRST — ustanovljena leta 1878 — TRST je preločila svojo

trgovino šivalnih strojev

biciklov in pridevkov z mehanično delav

nico vred iz ulice Ponterosso števil. 4

v ulico Campanile števil. 19.

ANTON SKERL - TRST

mehanič, zaprisežen izvedenec.

Try Carlo Goldeni števil. 10-11, Tel. 1734

Zastopnik raznih tovarn avtomobilov, motokolev

itd. Generalni zastopnik tovarne avtomobilov „Ford“

Zaloga avtomobilov, motokolev itd.

Napeljava in zaloga električnih zvoncev,

predaja gramofonov, ksenofonov in fonografov.

Zaloga priprav za točenje piva. Lastna delavnica

za popraviljanje šivalnih strojev, koles, motokolev

itd. — Velika zaloga pripadkov.

Velika centralna garaža, ulica dei Gelsi 16, vagoni ulica Sestiere

TELEFON 2247. — STOK PHUM GOODRICH (amerikanski).

AVTOMOBILI NA POSODO PO KREKNI ORTI.

IVAN PARENZAN:

mesnica.

Dnevno sveže meso, dovoz z železnico.

Razpošiljanje na dom po konkurenčnih

cenah. — Priporoča se za obilen obisk.

Rojan, S. Marcora 1.

Zobotehnični ambulatorij Univ. zdravstva

Dr. Makso Barry

Ermanno Schultze, i. tehnik.

Trst, ulica Caserma števil. 17, II. nadst.

Posebni zavod za umetne zobe brez ustne

plasti. Plombiranje z zlatom, platinom in

porcelanom. Vsa dela brez bolečin. Zra-v-

nanje krivo rastočih zob. Zmerne cene.

Sprejema od 9 do 1 in od 3 do 6 popold.

Prodajalnica ur in dragocenosti

G. Bucher

(ex drug Dragotina Vekjeta)

Trst (nasproti prejšnje prodaj. D. Vekjeta) Corso št. 36.

Bogati izbor zlatanine, srebrnine, dragoco-

nosti in šepnih ur. Kupuje in menja stare

zlate in tudi srebre s novimi predmeti. —

Sprejema naročbe in popravila vskovrstne

srebrnine, zlatanine, kakor tudi šepne ure.

DELO SOLIDNO. CENE ZMERNE.

„Obrtnijsko društvo“ pri Sv. Ani

tik tramvajake proge

priporoča slav. občinstvu svojo znano

GOSTILNO

kjer se toči izvrstno belo in črno

vino ter :: DREHERJEVO PIVO.

Izvrstna domača kuhinja.

Priporoča se za obilen obisk VODSTVO

Velika zaloga v Trstu



Najcenejše ograje iz žične mreže, pohištvo železno in iz medi

dobavlja, kakor je dokazano, trvdka

VALENTIN BERGMAN

GRADEC

Podružnica Trst

ul. Nuova št. 27.

Tel. 19-79. Cenik št. 1 zastonj.

ZALOGA OBUVALA

in lastna delavnica

PAVEL VISINTINI

Trst, ul. G. Carducci 27.

Podružnica: ulica Riborgo št. 28.



Velika izbornoš k h in ženskih čevljev. Poprave se izvršujejo to-čno in solidno po zmeranih cenah

Tržaška posojilnica in hranilnica

registrovana zadruga z omejenim poročtvom. Trst, piazza Caserma števil. 2, I. (v lastni palači — vhod po glavnih stopnjicah).

Poštno hranilnični račun 18,004.

Posojila daje

na vknjižbo, na menice, na zastave in na amortizacijo za daljšo dobo po dogovoru.

Eskomptuje trgovske menice.

Hranilne vloge

sprejema od vsakega, če tudi ni ud in jih obrestuje po

4 1/4 %

Večje stalne vloge in vloge na tekoči račun po dogovoru.

Rentni davek plačuje zavod sam. Vloga se lahko po eno krono.

Oddaja domače nabiralnice (hranilne pušice).

Ima varnostno celico (safe deposits) za shrambo vrednostnih listin, dokumentov in raznih drugih vrednosti, popolnoma varno proti vlovu in požaru, urejeno po najnovejšem načinu, ter jo oddaja strankam v najem po nizkih cenah.

Stanje vlog nad 10 milijonov

URADNE URE: od 9 do 12 dopoldne in od 3 do 5 popoldne

Izplačuje se vsak delavnik ob uradnih urah.